

страждання і довготривалі негативні психологічні наслідки жертв цькування, запобігти ескаляції терору і непоправних трагедій.

Список використаних джерел

1. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/50-pidlitkiv-v-ukrayini-buli-zhertvami-ckuvan-v-interneti-prezentovano-chat-bot-kiberpes-dlya-dopomogi-u-borotbi-z-kiberbulingom>.
2. Попередження та протидія кібербулінгу в дитячому середовищі. *Аналітичний огляд*. 2020 URL: <https://cyber.bullyingstop.org.ua/>
3. Кібербулінг – що це та як це зупинити? *ЮНІСЕФ в Україні*. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/cyberbullying>.
4. Т. Юхримчук. Кібербулінг як наслідок карантину. URL: <https://blog.liga.net/user/tokhrimchuk/article/38369>
5. Стоп булінг. URL: <https://bituk.media/svit/stop-buling-u-japonii-stvorili-shtuchnij-intelekt-shho-borotimetsja-z-obrazami-v-interneti/>.
6. Robert Lewandowski i Dawid Urban zainwestowali w Samurai Labs – laboratorium sztucznej inteligencji, które ochroni dzieci przed cybernękaniem i przemocą w Internecie. URL: <https://brief.pl/robert-lewandowski-i-dawid-urban-zainwestowali-w-samurai-labs-laboratorium-sztucznej-inteligencji-ktore-ochroni-dzieci-przed-cybernękaniem-i-przemoca-w-internecie/>

Хальота Андрій Іванович,
провідний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії проблем
правового та організаційного
забезпечення діяльності Міністерства
Державного науково-дослідного
інституту МВС України, кандидат
юридичних наук, доцент

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИТИНИ-ІНВАЛІДУ ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

На сьогодні в Україні проблеми з дотриманням прав дитини є особливо актуальними, оскільки фактично не є пріоритетними у політиці держави. Існуюче нормативно-правове забезпечення сфери захисту прав дитини є неналежним. Серед основних недоліків є: відсутність єдиного ставлення та підходу до питання захисту дитини; безсистемність, яка отримує свій вираз у відсутності єдиної системи органів захисту прав

дитини, алгоритму взаємодії між ними; застарілі форми роботи; застаріла нормативна база та відсутність механізмів реалізації існуючих нормативних положень. Незважаючи на достатньо серйозні кроки на шляху до розвитку медицини в Україні, досі великою проблемою є неможливість забезпечення належної системи охорони здоров'я для всього населення держави, і для дітей зокрема, щодо боротьби з різноманітними хворобами та їх наслідками, а також забезпечення належного фізичного та психічного розвитку дитини.

Конституція України у статті 49 гарантує кожному громадянину право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування [1]. Це право має забезпечуватися належним державним фінансуванням відповідних програм. Держава повинна створювати умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога дитині-інваліду повинна надаватися безоплатно. Крім того, держава повинна дбати про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечувати санітарно-епідемічне благополуччя.

Європейська соціальна хартія, яку Україна ратифікувала у 2006 році, також визначає, що країни, які ратифікують цей документ, зобов'язуються у співробітництві з громадськими чи приватними організаціями вживати відповідних заходів задля забезпечення ефективної реалізації права на охорону здоров'я [2].

З точки зору дотримання прав дитини на охорону здоров'я держава повинна забезпечити повноту, доступність та якість медичної допомоги. Доступність медичної допомоги передбачає кваліфіковані та в достатній кількості кадри, фінансування, технічні та транспортні засоби, наближеність до пацієнтів, фінансове забезпечення.

Окрім загальних цілей медичної допомоги щодо усіх громадян, медична допомога дитині-інваліду спрямована також на надання їй можливості максимально розвиватися та зменшити прояви її обмежень. Така допомога повинна включати відповідне лікування, фізичну терапію а також реабілітацію та догляд. В державі необхідно здійснювати заходи для зменшення залежності від органів державної влади та розвивати служби органів місцевого самоврядування з умовами, що наближаються до нормального оточення людини.

Особливої уваги у міжнародних документах приділено етичним аспектам та правам пацієнтів:

– право на вибір лікаря, на конфіденційний характер взаємин із лікарем;

– право на допомогу від лікаря, позбавленого будь-яких зовнішніх впливів, право погодитися на лікування або відмовитися від нього після отримання адекватної інформації, право прийняти або відхилити духовну або моральну підтримку;

– право відмовитися від участі у клінічних дослідженнях, від демонстрації свого випадку, від публікації інформації про свою хворобу;

– право на отримання такої медичної та соціальної допомоги, яка відповідає потребам його здоров'я;

– участь пацієнтів у своєму власному лікуванні.

Особливості регулювання питань отримання медичної допомоги дітьми-інвалідами регулюється Законом України „Про реабілітацію інвалідів в Україні”. Він визначає процедуру реалізації прав дітей-інвалідів та отримання додаткових гарантій цих прав, таких як: право на безоплатне придбання лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування, безоплатне забезпечення санаторно-курортними путівками за наявності медичних показань [3]. В реальності перелік безкоштовних лікарських засобів для дитини-інваліда дуже обмежений або ліки, які закупає держава за бюджетні кошти не відповідають індивідуальним призначенням для дитини, або не закупаються через брак фінансування.

Щодо права на санаторно-курортне лікування, то на практиці дуже складно дитині-інваліду в повній мірі реалізувати це право через декілька чинників. Путівку на санаторно-курортне лікування дитина може отримати в лікувально-профілактичному закладі за місцем проживання в поліклініці у порядку черги та при наявності висновку санітарно-оздоровчої комісії щодо потреби у санаторному лікуванні. Крім того, дитина може потребувати супроводу у ході такого лікування. Підставою для видачі путівки є визначення лікарями необхідності такого супроводу. На практиці, через брак державних коштів дуже складно отримати путівку як на дитину, так і на її супровід.

В остання роки, після схвалення Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів, активно розвивається мережа послуг ранньої реабілітації у системі охорони здоров'я. Лікарі за місцем проживання дитини можуть направити її для отримання цих послуг або надати відповідну інформацію. Чинним законодавством з реабілітації інвалідів передбачено

складання фахівцями лікувально-консультаційних комісій індивідуальної програми реабілітації. Дитина, у разі потреби в таких послугах, має бути спрямована до реабілітаційного закладу і отримати там послуги медичної реабілітації відповідно до визначеної індивідуальної програми.

Отже, діти-інваліди в процесі реалізації свого права на охорону здоров'я потребують особливої уваги та допомоги не тільки від держави та її органів, а також від кожного члена громадянського суспільства.

Список використаних джерел

1. Конституція України – К.: Преса України, 1997.
2. Європейська соціальна хартія: Офіційний переклад Українського офісу МОП // European Treaty Series /35. – Турін, 12 жовтня 1961.
3. Про реабілітацію інвалідів в Україні : Закон України від 6.10.2005, № 2961-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>.

Халявка Юлія Григорівна,

старший судовий експерт відділу досліджень у сфері інформаційних технологій Черкаського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України;

Тувльїнська Анна Юрївна,

судовий експерт відділу досліджень у сфері інформаційних технологій Черкаського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ В ДИТЯЧОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Цькування, також *булінг* (від англ. *Bullying* – залякування, цькування, задирання) – різновид насильства; навмисне, що не носить характеру самозахисту і не є санкціонованим нормативно-правовими актами держави, довготривале (повторюване) фізичне чи психологічне насильство з боку індивіда чи групи, які мають певні переваги (фізичні, психологічні, адміністративні тощо) стосовно індивіда, і що відбувається переважно в організованих колективах з певною